

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

БЕРЕЖНИЦЬКИЙ МИРОСЛАВ МИКОЛАЙОВИЧ – ВЕЛИКИЙ ВЧИТЕЛЬ, ЛІКАР І СЕРДЕЧНА ЛЮДИНА

Н.М. Середюк, І.О. Якубовська, Я.Л. Ванджура, Р.В. Деніна, І.Ю. Ванджура

Факт безпосередньої спадкоємності Прикарпатської школи внутрішньої медицини традиціям українського наукового клінічного осередку, таким як Київська школа внутрішньої медицини, дав можливість продовжити справу титанів клінічної терапії - Цицуріна Ф.С., Стражеска М.Д. у нашому краю, який століттями потерпав від другорядного становища у складі імперій. На Прикарпатті чин спадкоємності було реалізовано суто на рівні людського чинника. Усі перші очільники кафедр внутрішньої медицини в щойно (6 жовтня 1945 року) заснованому Станіславському державному медичному інституті [1-3] — професори Андрій Дмитрович Аденський-Пінчук, Мойсей Лазаровичем Авіосор [4] та Борін Яків Вольфович — вихованці Київської школи внутрішньої медицини [6].

Справу свого вчителя – Авіосора М.Л. достойно переймає молодий лікар – Бережницький Мирослав Миколайович, і, стає яскравою постаттю Прикарпатської школи внутрішньої медицини. Його вагомий науковий спадок є актуальним у сучасності, очолювані та засновані ним лікувальні, освітні, громадсько-самоврядні фахові структури є затребувані в сьогоденні та засвідчують його передбачення майбутнього в терапії. Він був патріотом свого краю і України. А найголовніше Людиною з Великої Букви.

Бережницький Мирослав Миколайович (1929-1991) завідував кафедрою пропедевтики внутрішніх хвороб у 1978-1983 роках та кафедрою терапії стоматологічного факультету у 1984-1991 роках. Він закінчив Станіславський державний медичний інститут у 1953 році. У 1953-1956 роках завідував лікарською амбулаторією. З 1957 по 1960 рік Бережницький М.М. навчався в клінічній ординатурі на кафедрі факультетської терапії під керівництвом професора М.Л. Авіосора. «Найкраще, - говорив Мирослав Миколайович, — коли мова лікаря коротка й обґрунтована, просякнута оптимізмом і впевненістю, яскрава й

навіть афористична». Вони обидва – вчитель і учень — завжди знаходили дотепний вислів або й анекдот, який надавав хворому наснаги до життя, до швидшого одужання. 1960 року Мирослав Беежницький завідував терапевтичним відділенням 1-ої міської клінічної лікарні м. Станіслава. У 1964 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук “Гемодинамічні розлади і коронарний кровоплин у хворого з синдромом легеневого серця” [7]. З 1967 року Бережницький М.М. є асистентом кафедри факультетської терапії та не полишає свою активну практичну діяльність у ролі завідувача відділення. У 1973 році він успішно захищає докторську дисертацію “Клініко-анатомічні матеріали до проблеми хронічного легеневого серця”, а з 1973 року є професором кафедри госпітальної терапії ІФДМІ [8] (нині кафедра внутрішньої медицини №2 ІФНМУ, де зараз надхненно працюють його учні та навчають майбутні покоління не тільки сучасним протоколам ведення захворювань, а й базових речей терапії, які закладені фундаменторами терапевтичної школи). Професор Бережницький у своїх наукових працях довів, що синдром легеневого серця виникає за дуже широкого спектра патологій, часто не пов’язаних з первинним ураженням серця. Визначені професором критерії легеневого серця стали визначальними для застосування в комплексному лікуванні таких пацієнтів вітчизняних брендів препаратів кверцетину, фітосорбенту, тивортину аспартату. У 1977 році йому запропонували очолити кафедру пропедевтики внутрішніх хвороб з клінічною базою у II міській клінічній лікарні. Цю лікарню в народі називали «Кремлівською лікарнею» за високопрофесійний склад працівників кафедри та лікарів, за прогресивні на той час методики лікування, за високу відповідальність, людяність дисциплінованість. З 1983 року дану кафедру перейменували у кафедру терапії стоматологічного факультету, на якій

Мирослав Миколайович працював до останніх днів. Професор Бережницький є автором 210 друкованих наукових праць, в тому числі однієї монографії та винаходу. Його школа це 2 доктори медичних наук: М.А.Оринчак, С.Я.Орнат; 8 кандидатів медичних наук – А.Г.Сьоміна, П.В.Бигар, Д.Н.Гринечко, Г.М.Струтинський, О.С.Макарчук, Н.Г.Вірстюк, Н.Р.Музикантова, І.О.Якубовська. Був членом Всесоюзного і Українського наукового товариства ревматологів, головою терапевтичного товариства Івано-Франківської області.

Посилання:

<https://terapevtyka.com.ua/index.php/journal/article/view/94/72>

«Я була його останньою ученицею, - пригадує доцент Якубовська І.О., - на жаль його життя обірвалося так раптово, що він навіть не зміг побачити захисту моєї кандидатської дисертації, яка увібрала наші спільні на той час, досить революційні наукові результати. З його світлої голови вийшла ідея вивчити вплив аутоімунних захворювань, зокрема ревматоїдного артриту, на периферичну нервову систему. По суті ми поставили собі завдання зрозуміти чому при ревматоїдному артриті так швидко розвиваються незворотні деформації суглобів, зокрема кистей рук і стоп. Його ідея полягала в тому – дати відповідь на запитання чи існують зміни в периферичній нервовій системі при даному захворюванні? Для цього довелося вивчити методику електроміографії та закупити спеціальний електроміограф, налагодити тісну співпрацю в професором Пітиком М.І., провідним нейрофізіологом ІФНМУ, стажуватися в Москві в центрі міастенії, та Всесоюзному інституті ревматології, в Ленінграді в інституті фізіології ім. Павлова. Праця була складною, цікавою, контраверсійною, але увінчалася успіхом. Інакше бути на могло, адже Мирослав Миколайович вмів ставити цілі, надихати, підтримувати, заохочувати і щиро радіти успіхам своїх учнів». Так, дійсно, для професора Бережницького не існувало меж в науковому пошуку, він бачив перспективи в поєднанні напрямів в науці. Коло його інтересів це проблеми

ІХС, гіпертензії, професійних захворювань, ревматизму, ревматоїдного артриту, застосування імуносупресивної терапії. При цьому він залишався талановитим клініцистом, прихильником традиційної школи класичної терапії. В час коли, були відсутні ультразвукова діагностика, комп'ютерна томографія, ангіографія, МРТ, складні лабораторні дослідження за допомогою очей, стетоскопа, принципів пропедевтики, вміння аналізувати факти та глибокого знання патологічної анатомії, фізіології, біохімії, він вмів віртуозно ставити складні діагнози, лікувати інфаркт міокарда без реанімаційного відділення та коронарографії, виявляти кардіоміопатію без даних ЕхоКС, хворобу Лайма без спеціальних тестів, виявляти вади серця тільки уважною аускультатією, а туберкульоз по запаху хворого. Можна довго перераховувати велику кількість розрішених ним клінічних ситуацій. Його авторитет був беззаперечним серед пацієнтів і колег. Клінічні конференції за його участю були лекціями майстра медицини. Гарячі дискусії, обговорення, ніхто не залишався осторонь. Обов'язковою умовою розвитку медичної майстерності була участь в патологоанатомічних розтинках, сьогодні ця традиція, на жаль, незворотно втрачена.

Вчитися на помилках — професійне терапевтичне кредо професора Мирослава Бережницького. «Лікарями, як і солдатами, не народжуються, ними стають», - повторював постійно він, - і вважав, що для формування лікаря неодмінно потрібні такі складові: медичний характер мислення та поведінки, лікарські знання, які постійно вдосконалюються, уміння володіти лікарськими навиками та маніпуляціями, виконувати їх особисто, здібність вчитися лікувати на своїх же помилках, тобто ретельно аналізувати проведену роботу. Мирослав Миколайович чи не один, хто архівував неправильні діагнози! «Я бачив цю оригінальну картотеку! – розповідав професор Сердюк Н.М., - це були бібліографічні картки, на яких фіксувалися випадки із практики у вигляді помилкового клінічного і правильного патологоанатомічного діагнозів. Тут же ж, на цій картці, резюмувалось, що саме треба було зробити, щоб встановити правильний діагноз» (за матеріалами науково-практичної конференції до 93-річчя від дня народження професора Бережницького Мирослава Миколайовича, Івано-Франківськ, 2022 р.) [5].

А ще Мирослав Миколайович був патріотом, християнином. Він так вболівав за вільну Україну та горів цими думками, що свічка життя раптово згасла напередодні дня референдуму про незалежність нашої Батьківщини. В 2019 році йому би виповнилося 90 років, сьогодні – в 2023, здається, що він і досі є серед нас. Думаємо, він з Небес все бачить, вболіває за долю України, і невидимим чином зараз є там, де страждання, біль, бо «треба дати шанс пацієнтові вижити», - його слова, і вони такі потрібні та актуальні зараз, у час війни, як ніколи, коли в жорстких умовах рятуються життя.

Література.

1. Біографічний словник професорів та завідувачів кафедр Івано-Франківської державної медичної академії (1945-1995) [Текст] / За ред. Є.М. Нейка. — Івано-Франківськ, 1995. — 199 с.
2. МКЛ № 1 Історія лікарні [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://mk11.if.ua/?page_id=612
3. Івано-Франківський Національний Медичний Університет. Кафедра внутрішньої медицини № 1, клінічної імунології та алергології ім. Є.М. Нейка [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.ifnmu.edu.ua/uk/?option=com_content&view=article&id=267:2011-11-30-10-53-08&catid=41:2011-04-05-09-35-10&Itemid=258&lang=uk
4. Середюк Н.М. Госпітальна терапія [Текст] / Н.М. Середюк, Є.М. Нейко, І.П. Вакалюк та ін.; За ред. академіка АМН України Є.М. Нейка. — К.:Здоров'я, 2003. — 1176 с.
5. Середюк Н.М. Вчитися на діагностичних помилках...(за матеріалами науково-практичної конференції до 93-річчя від Дня народження професора Бережницького Мирослава Миколайовича, Івано-Франківськ, 2022р). *Терапевтика*. 2022; 2-3(3): 14-24. DOI: 10.31793/2709-7404.2022.3-2-3.14
6. Дзедман М.І. На 90-річчя народин Галицького професора-інтерніста Мирослава Миколайовича Бережницького. Частина 1: погляд на генезу Прикарпатської школи внутрішньої медицини. *Практикуючий лікар*. 2019; 1(8):70-78.
7. Івано-Франківський національний медичний університет. *Історія. Звершення. Особистості*. — К.: СвітУспіху; 2009. 368с.
8. *Паралелі та меридіани ІФНМУ*. Івано-Франківський національний медичний університет - у постанях. Івано-Франківськ: Місто НВ; 2020. 616с.